

“Dijiste que él te veía a ti como tú eres”: investigant l'experiència de l'adolescència trans

Si hagués de definir d'alguna manera el procés d'investigació doctoral que es desenvolupa en aquest article, seria a partir de l'encreuament de posicions viscudes en el treball de camp. Vaig entrar al camp com a professional abans que la investigació prengués forma. Tot això va anar configurant un procés orgànic, inscrit en relacions de confiança i continuades en el temps, relacions professionals i des de la meva posició com a activista feminista molt lligada a la realitat sociopolítica en aquest terreny. Aspectes que, des d'un primer moment, en el qual ja s'albiraven les cruïlles a les quals m'hauria d'enfrontar, em van portar a reflexionar sobre les dimensions ètiques

involucrades en el procés d'investigació amb persones adolescents trans, i a prendre decisions sobre l'estratègia metodològica a seguir.

La meva investigació es va desenvolupar entre els anys 2016 i 2021. Sorgeix a partir d'algunes inquietuds i preocupacions vinculades a la realitat emergent de la infància i l'adolescència trans i als canvis meteòrics que s'estaven donant a nivell de l'Estat espanyol i, particularment, en el context de les Illes Canàries. Així, vaig observar com allò emergent començava a disputar espais a la cultura dominant, però en aquests processos de canvi, negociació i tensió, també es podien reificar les noci-

Direcció publicació:

Beatriz San Román,
Irene Salvo, Silvina Monteros
i Maria Romeu

Continguts d'aquest número:

Noemi Parra Abaúnza

Imatges:

Sheila R. Melhem

Coordinació:

Victòria Badia

Traducció:

Victòria Badia

Notícies i Agenda:

Eva Vázquez i Chandra
Clemente

Maquetació:

Beybe

Difusió:

Maria Galizia

Subscripció i contacte:

gr.afin@uab.cat

ISSN: 2013-2956

AFIN
Grup de Recerca

UAB

Universitat Autònoma de Barcelona

ons de gènere tradicionals, per exemple, apel·lant a l'innatisme de la identitat. Això suposa un important desafiament per al feminisme com a camp d'indagació, tant pel que fa a quins són els seus marcs per definir el fenomen social d'allò trans en l'adolescència, com a l'acció sociopolítica que s'hi desplega.

Què defineix l'experiència biogràfica de les adolescències trans a l'època actual? En aquest treball proposo una manera d'entendre "l'experiència" en la qual convergeixen les dimensions de gènere i edat. Per això, vaig compondre una caixa d'eines teòriques que, combinant elements dels estudis de gènere i dels estudis sobre adolescència, em permetessin enfrontar aquesta qüestió. En aquest sentit, opto per una ruta, un punt de partida amb el qual assumeixo un posicionament no solament teòric sinó també polític, és a dir, feminista. En primer lloc, exploro les formulacions d' "allò sexual" com una noció que aglutina el pensament social entorn del sexe, el gènere i la sexualitat, una qüestió relacionada amb la construcció de la transsexualitat com a noció moderna. En segon lloc, m'apropro a les aportacions socioantropològiques i *queer* dels estudis

de la infància i l'adolescència com a espai de trobada amb l'anàlisi d' "allò sexual" i ho relaciono amb la teoria de la performativitat de Judith Butler. A partir d'aquest apropament, arribo a la noció d'experiència, no com quelcom que es té, sinó com allò en què es constitueixen els subjectes. En particular, l'adolescència és un moment vital clau per aprehendre aquest procés. D'una banda, per la intersecció d'edat i gènere i, d'altra banda, per les relacions de dependència en les quals s'inscriu. Finalment, contextualitzo la disputa paradigmàtica del desordre i la diversitat com a marc de l'emergència de la infància i l'adolescència trans en l'època actual. D'aquesta disputa es desprenen dues qüestions. La primera fa referència als diferents abordatges i models d'atenció que delimito com a correctiu, biomèdic-diagnòstic, afirmatiu de gènere, substantiu i crític. La segona qüestió es refereix als dispositius institucionals de trànsit, és a dir, aquells que configuren el sentit del trànsit, que són el legal, el sanitari i l'educatiu. A continuació, realitzo un recorregut del meu projecte d'investigació i de diversos resultats i conclusions a les quals he arribat.

Biografies, narratives i feminisme

En aquesta investigació vaig decidir adoptar el Mètode Biogràfic Narratiu Interpretatiu (BNIM), un enfocament específic de l'escola interpretativa de la investigació biogràfica. Pel BNIM cada biografia es planteja com un cas únic i permet endinsar-se en la subjectivitat situada del fenomen social investigat. Alguns dels aspectes que més em van interessar del BNIM, des d'un punt de vista feminista, per estudiar l'adolescència trans, van ser poder abordar qüestions d'ordre epistemològic, de manera concreta a través de la metodologia i la meua subjectivitat

com a investigadora, així com també els efectes de les relacions de poder amb les persones entrevistades. D'altra banda, vaig poder apreciar "la textura viscuda de les vides individuals". A partir d'un petit nombre de casos es perfila una interpretació delicada, allunyada de l'homogeneïtzació, i que reconstrueix els significats convertint allò implícit en explícit. Finalment, vaig poder "desempaquetar el coneixement desconegut", en tant que a les narratives analitzades emergeixen qüestions singulars a cada història, com la variabilitat de gènere, "mentir al psicòleg", la violència autoinfligida, el suïcidi, la violència reactiva o el desamor, moltes vegades silenciades en els relats com una manera d'aconseguir que la seva "història trans" sigui acceptada en els termes socials d'intel·ligibilitat i reconeixement.

La tècnica principal que vaig utilitzar va ser l'entrevista BNIM, que es compon de dues subsessions. En la primera s'invita les persones a explicar la seva història de manera espontània utilitzant una pregunta senzilla o Single Question for Inducing Narrative (SQUIN):

"Como sabes, estoy estudiando experiencias de chicas, chicos y *chiques*

trans, así que, por favor, cuéntame tu historia, todas las experiencias y acontecimientos que sean importantes para ti. Empieza por donde quieras, por favor, tómate el tiempo que necesites. Yo voy a escucharte primero, no te voy a interrumpir. Lo único que voy a hacer es tomar algunas notas para la segunda parte. Así que, por favor, cuéntame tu historia".

Aquesta consigna, i pregunta oberta, ofereix un temps i un espai que permeten a la persona entrevistada donar forma a la seva pròpia història. Després d'una pausa, la segona subsecció busca aprofundir en aspectes enunciats en la primera seguint el flux del relat fins a tancar-la amb l'última frase que la persona ha dit. La finalitat és obtenir tota la informació narrativa possible de manera no intrusiva, facilitant que cada persona reconstrueixi i recuperi les seves experiències. Per això emprem una fórmula de pregunta narrativa que utilitza les mateixes paraules que ha fet servir aquella persona. N'és un exemple: "Dijiste que él te veía a ti como tú eras, como Jeni, ¿recuerdas algún momento en particular?".

Un cop acabades les entrevistes, el procés interpretatiu del BNIM es basa en

els principis de seqüencialitat, reconstrucció i abducció. D'aquesta manera, el material empíric es descompon en dues unitats de sentit: la Cronologia de Dades Biogràfiques o "vida viscuda" i la Seqüència Temàtico-Textual o "vida narrada". Cada seqüència és interpretada en funció del seu paper en el conjunt de la biografia, de manera inductiva i hipotetitzant dada per dada. El resultat de la interpretació és una descripció de la lògica interna de l'experiència del subjecte en la seva versió més plausible.

Cada cas permet ampliar el coneixement sobre el fenomen afegint riquesa i potencial interpretatiu, perquè introdueix versions diferents del fenomen. Vaig començar el procediment d'interpretació BNIM amb un panel en el qual vaig congregar diverses persones, els perfils de les quals aportaven distintes visions del fenomen i que, per tal de posar èmfasi en l'ètica del procés d'investigació, comptava amb persones trans i persones joves. El sentit era ampliar el nombre d'hipòtesis possibles de cada cas i els casos en conjunt, trencar el meu aïllament intel·lectual i multiplicar les perspectives possibles entorn de cada cas.

Experiències i desafiaments de l'adolescència trans

Les biografies analitzades evidencien el procés interpretatiu d'aquest treball, que va d'allò particular a allò comú en la caracterització de l'experiència i que conclou en el següent pas interpretatiu relatiu als desafiaments de l'adolescència trans. Amb aquests dos passos, presento un moviment en el qual es va destil·lant la interpretació cap a un major diàleg amb la meua "caixa d'eines teòriques", per tal de respondre a la pregunta d'investigació a partir de la qual em vaig proposar definir l'experiència biogràfica de les adolescències trans en l'època actual, en el context situat de les Illes Canàries.

En el primer pas, abordo les experiències de l'adolescència trans a partir de les biografies d'Andrés, Kiara, Tom, Rocío, Kurt i Jeni preguntant-me: "Quin tipus d'experiència de l'adolescència trans ens relata cada cas?". Les biografies ens ensenyen els aspectes més íntims de l'experiència de l'adolescència trans a partir dels quals es revelen aquells elements del fenomen social de l'adolescència trans que cada història presenta de manera singular. Andrés mostra el sentit relacio-

nal de la seva experiència a partir de l'espai dels seus iguals, els seus progenitors i la comunitat, a través del quals assumeix, negocia i desplaça la comprensió biomèdica d'allò trans. Kiara es distancia de la narrativa del sofriment d'allò trans, alhora que l'assenyala com a constitutiva

de la seva infància trans, i ens endinsa en la qüestió de les mediacions adultes en el trànsit, que la protegeixen alhora que limiten la seva agència. Tom relata el procés identitari a través de la diferenciació i la progressiva consciència de gènere com a actes de regulacions marcades per l'afecte i el desafecte. Rocío parla del malestar com quelcom inherent a la seva experiència, des d'amagar-se i copiar allò masculí per por a la reprovació fins a la lluita contra el temps d'un cos adolescent trans en els itineraris biomèdics de trànsit. Kurt ens mostra el costat més cru de la lluita pel reconeixement en la família i el maltractament vinculat a la seva identitat, que el porta al límit de la seva existència i a la necessitat de trencar per

poder ser. Finalment, Jeni ens parla del gènere com un treball sobre si inscrit en la lògica biomèdica, així com de l'abandonament primerenc dels estudis i l'ocupació com una possibilitat de fiançar una trajectòria biogràfica de gènere.

Cadascuna de les biografies mostra per si mateixa la complexitat de la configuració social de les experiències de l'adolescència trans i com s'enfronta cada persona als diversos desafiaments subjectius, institucionals i relacionals involucrats. Això em porta al segon pas, on em pregunto com contribueixen les biografies a la comprensió del fenomen de l'adolescència trans. En aquest pas es fa més evident la caixa d'eines teòriques, que m'ha servit per pensar que les múltiples formes en les biografies es poden acoblar, (des) encaixar i (re)fer per tal d'oferir-nos una caracterització d'allò que defineix l'experiència biogràfica de les adolescències trans en l'època actual.

El resultat d'aquesta composició és la delimitació de tres desafiaments en la configuració de les experiències de l'adolescència trans. Amb aquests desafiaments assenyalo els reptes històrics i socials, que impliquen determinades re-

presentacions culturals i narratives d'allò trans, que conformen el subjecte, però que no el determinen. Aquesta manera de presentar els desafiaments atén a l'agència dels subjectes revelada en les seves biografies, alhora que són enteses com a sociohistòricament situades. Els desafiaments mostren tres eixos principals per a la comprensió del fenomen de l'adolescència trans: 1) els dispositius institucionals de trànsit, 2) l'esdevenir adolescents trans, i 3) la dependència i el parentesc. En aquest sentit, en primer lloc, identifico els itineraris biogràfics pels dispositius pel que fa als drets de les persones trans. En segon lloc, caracteritzo el que denomiño "esdevenir adolescent trans" des d'una interpretació performativa de l'adolescència trans en la intersecció entre l'edat i el gènere. Finalment, en tercer lloc, descriu el parentiu, la dependència i el reconeixement com a elements comuns que participen en la configuració d'allò humà i que s'expressen en l'experiència de l'adolescència trans.

Els dispositius institucionals de trànsit

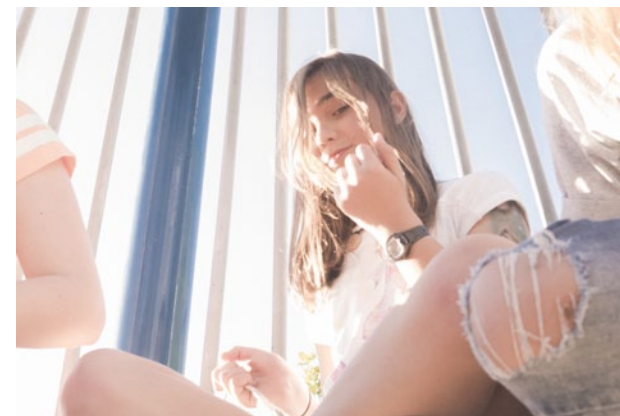
Les persones entrevistades iniciaren les seves transicions entre els anys 2014 i

2017, amb edats compreses entre els 11 i els 15 anys. Aquest espai temporal s'inscriu en la disputa paradigmàtica del desordre i la diversitat, i en l'emergència de la infància trans que acciona canvis en aquests dispositius amb conseqüències en els seus itineraris. Però, a més, aquests contribueixen a la configuració de les seves subjectivitats a partir del que es considera (o no) trans per existir en aquestes institucions; veient com hi té un paper predominant el diagnòstic *psi*, la "clau", tal com diu Andrés, que condiciona el dret jurídic a la identitat de gènere.

Pel que fa al dispositiu legal, les persones entrevistades l'incorporen com un aspecte més del que jo anomeno trànsit "total". Excepte Jeni, per a qui adquireix un pes específic relacionat amb la visibilitat en l'àmbit laboral. El contrast pot estar assenyalant que no hi ha necessitat d'explicar-se o visibilitzar-se en aquells terrenys significatius per al desenvolupament quotidià de les seves vides, com, per exemple, l'escola. Això es pot relacionar amb els canvis que s'han anat donant a les Canàries, en els quals el reconeixement de la identitat de gènere en l'àmbit

educatiu no està condicionada al canvi de menció de nom i sexe ni en el Registre Civil.

Respecte al dispositiu institucional sanitari, les biografies mostren el moviment i els canvis en els protocols, i la manera en què es particularitzen en les històries de les persones entrevistades, revelant diversos aspectes: la discrecionalitat de l'itinerari en la frontissa entre els dos protocols; la progressiva centralització en l'atenció especialitzada com una forma de minimitzar l'impacte de la transfòbia institucional; les variacions en el modelo triàdic que es concreten, d'una banda, en la progressiva consideració del diagnòstic com quelcom "burocràtic", però sense deixar d'operar en la subjectivitat de les persones adolescents -"significava ser trans o no ser trans", com diu Andrés-, i que, a més, es dona en un marc de relacions desiguals d'adultesa i autoritat mèdica, i, d'altra banda, en la flexibilització dels límits etaris del tractament hormonal; i, finalment, la ruptura de l'itinerari públic en l'accés a les cirurgies. El moviment té lloc en els propis marges que defineix el dispositiu institucional de trànsit sanitari dins d'un abor-

datge biomèdic diagnòstic d'allò trans, en el qual es configura l'experiència de l'adolescència trans com un trànsit "cap endavant".

En el dispositiu educatiu, l'eliminació del requisit diagnòstic *psi* es presenta de manera desigual a les biografies, mostrant la continuïtat de les recomanacions, que permetien flexibilitat als centres per tractar l'alumnat conforme a la seva identitat de gènere en espera de l'informe diagnòstic, anteriors al protocol de 2017. A més, s'evidencia la importància d'una acció educativa que tensioni el paper instituïdor de les relacions de gènere i edat que operen a l'escola. Les ruptures de la norma de gènere de les persones trans a l'escola,

com veiem, poden provocar un enorme sofriment i, de vegades, això va lligat a l'assetjament escolar sexista, particularment transfòbic. "No tuve *bullying* porque yo tengo mucho carácter", diu Jeni, qui abandonà els estudis després d'una baralla al centre educatiu abans d'acabar l'Educació Secundària Obligatòria (ESO). Com posen en evidència les persones entrevistades, són les normes socials les que produeixen malestar i violència. Empènyer les persones adolescents trans a "tenir caràcter" individualitza el fenomen i les responsabilitza d'una qüestió d'ordre social que travessa l'organització de la seva vida escolar.

Esdevenir adolescent trans

El segon desafiament de l'experiència és el que he denominat "esdevenir adolescent trans" com una manera de trencar la linealitat dels processos de trànsit que des d'una narrativa dominant haurien de tenir un inici i un final. D'aquesta manera, intento mostrar la noció "adolescència trans" des de coordenades socials, revelant que aquesta institueix un ordre de gènere i d'edat performativament. En aquest esdevenir abordo quatre aspectes. El primer, que la infància és explicada des de l'adolescència com un lloc al qual es recorre per tal de donar coherència a la identitat narrada en el present. Com evidencien les biografies, la variabilitat de gènere -que entenc com l'acció diferent al gènere esperat- no sempre s'alinea amb la identitat de gènere al llarg del temps. En tot cas, el que les narratives biogràfiques reporten són situacions de variabilitat de gènere interpretades des del present a través de les quals reconstrueixen la seva "història trans" entorn d'una idea: "no és un voler ser, és un ser". Un aspecte central és la seva vinculació amb el diagnòstic de disfòria de gènere, a través del qual es reconeix jurídicament la seva

identitat i se li atorga intel·ligibilitat. Tal com relaten les persones entrevistades, la variabilitat de gènere en la infància és un afer central en l'escrutini de l'avaluació diagnòstica, la qual cosa, en certa manera, construeix la no conformitat de gènere com una "prova" d'allò trans des d'una perspectiva adulta, restringint la comprensió de la variabilitat de gènere a la infància.

El segon aspecte és que la identitat com a procés social actua a través de la diferència i la progressiva apropiació subjectiva de l'experiència del gènere de les persones entrevistades en el marc d'allò trans. En aquest sentit, la identitat no sempre apareix de manera clara, sinó que implica un procés inscrit relacionalment en les normes reguladores de gènere i edat. Amb el concepte emic del *click* faig referència al procés intern d'apropriació -el fet d'adonar-se'n-, d'entendre's des d'allò trans, com una fita dins d'un procés que se significa en la matriu heterosexual, la qual cosa té a veure amb les narratives disponibles a través de les quals les persones s'entenen a si mateixes i s'expliquen als altres. En aquest sentit, veiem que les nocions d'orienta-

ció sexual i identitat de gènere apareixen com a nocions lligades en aquests processos i que les persones adolescents emprenen una recerca per tal d'explicar-se davant el món adult i l'entramat mèdico-jurídic.

El tercer, els espais relacionals dels seus iguals i d'internet en la conformació de l'autoconsciència i la negociació col·lectiva del poder adult. Lluny d'entendre les relacions amb els iguals com una influència que fa minvar l'autonomia, les abordo com a experiències comunitàries que permeten negociar aquesta autonomia amb el món adult individualitzat. Els espais d'amistat entre iguals permeten l'esdevenir de l'experiència en comú, com un suport per habitar una part del món. En les biografies analitzades, allò virtual adquireix rellevància en la configuració identitària i com a comunitat. Com diu Kurt, "muchacha gente cree que internet me hizo trans. No, internet me dijo que estaba bien ser trans". El que es mostra en la dificultat de conèixer persones trans "de carn i ossos", en la sorpresa i en l'ambivalència, ja que la trobada pot evidenciar el tabú d'allò trans i la cisnormativització, alhora que des dels espais

de recolzament mutu poden tenir lloc desplaçaments respecte de la narrativa hegemònica d'allò trans, tal com ho expressa Andrés: "Fue súper liberador para mí". D'aquesta manera, en les biografies es mostra tant el moviment regulador de les identitats com les rearticulacions narratives que fan, progressivament, les persones adolescents. Per a la indisciplina del coneixement disciplinari que marquen els dispositius de trànsit, aquestes respostes creatives des dels espais entre iguals esdevenen elements clau.

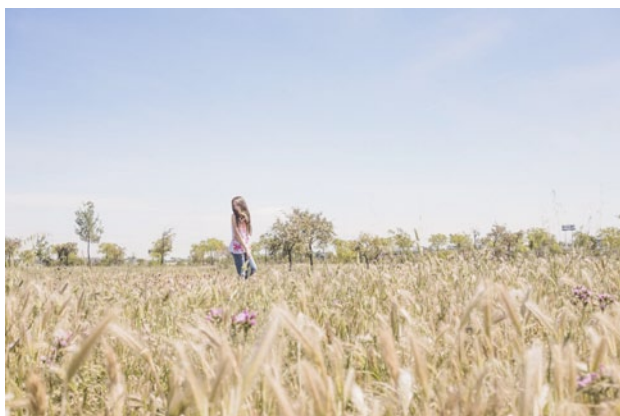
Finalment, el quart aspecte és el temps *torçat* de l'adolescència trans. El temps en l'adolescència interseca la linealitat del desenvolupament corporal i el gènere, que es torcen en els trans. Una "torcedura" que, en la lògica de la matriu heterosexual adulta, ha de ser restaurada com a política de cisnormativització. Allò trans apareix en les narratives com una possibilitat oberta al futur, en l'adulesa que "fa gènere". El cos adquireix centralitat en l'adolescència perquè és un cos de canvis i de desig inscrit en la matriu heterosexual adulta. És un cos temporal, subjecte al desenvolupament que haurà de confirmar l'adulte-

sa i el gènere. La pressa forma part del desenvolupament d'un temps que no es pot aturar i que s'inscriu en el dispositiu mèdic de trànsit. Com a adolescents han de continuar el seu "desenvolupament normal" d'afirmació de gènere i adulesa, de manera que la interrupció del temps s'ha de reiniciar el més aviat possible. Així, la torcedura de la trama habilita la vigilància dels dispositius de trànsit i el control disciplinari. Obrint així una paradoxa temporal entre el temps torçat i l'esdevenir adolescent trans: un temps contra el qual es lluita i un temps que es necessita en la configuració de l'experiència.

Dependència, parentiu i reconeixement

L'adolescència implica la disputa i la progressiva individuació respecte als progenitors, de qui depenen en termes relacionals, econòmics i jurídics. Les biografies mostren la importància de la família per a les persones adolescents trans i com opera la irrupció d'allò trans en la institució del gènere en aquest context. En realitat, actua com un "curtcircuit" del desenvolupament del gènere que desestabilitza el reconeixement en el seu si. En les biografies, la dependència opera en dues dimensions: la simbòlica -el reconeixement- i la material, amb la qual faig referència als aspectes jurídics i econòmics relacionats amb el trànsit. La dependència semiòtico-material s'evidencia

en l'acte ritual "d'explicar-ho" –dir que és trans– que pot donar accés o no al trànsit. La intel·ligibilitat opera aquí de dues maneres: les persones s'enuncien des de posicions que facilitin la comunicació de l'experiència a les persones adultes a risc de restringir-la i s'habilita l'escrutini del gènere, del qual s'espera que sigui clar, estable i veritable.

En l'acte d'explicar-ho, apareix la dimensió intersubjectiva del reconeixement quan les persones adolescents s'exposen a ser estimades per qui estimen amb un resultat incert. La fallida del reconeixement pot arribar a desajustar la pròpia família en les nocions de sentit sobre si mateixa i desencadenar la violència com a regulació de l'ordre de gènere i familiar desafiat, com fa palès el cas de Kurt. De manera general, es dona un procés gradual de recomposició del reconeixement des de l'assumpció de la dependència de les persones adolescents i la clarificació del gènere. La normalització, en aquest sentit, sembla operar com una manera de protegir-les de l'abjecció. Però l'ordre no es restaura sense més ni més, allò trans en la família sembla suposar l'elaboració i el canvi respecte a

la posició inicial d'ostracisme, el que se sol denominar "transició parental". La lluita pel reconeixement pot portar al límit de l'existència: "Soy yo o no soy", com expressa Kurt. En aquest sentit, la precarietat de la vida de les persones adolescents trans es mostra en diferents aspectes: la patologització de les seves experiències com a via per al reconeixement; el maltractament i els esforços de canvi de la seva identitat i expressió de gènere al si de la família, i la violència escolar. La lluita pel reconeixement pot portar a situacions de violència autoinfligida i, també, a una ideació i a intents de suïcidi, com evidencien les biografies. La violència cap a un mateix, en casos com el de Tom, esdevé una constatació a partir del dolor de la seva pròpia existència, una existència no recognoscible en termes d'allò humà, perquè és una existència fora de les normes que la fan intel·ligible. El cos com a límit de la vida es converteix en bastidor, en pancarta, en crit que reclama el seu reconeixement:

"Al principio no sabía por qué me cortaba, pero después con el paso del tiempo, me di cuenta de que me cor-

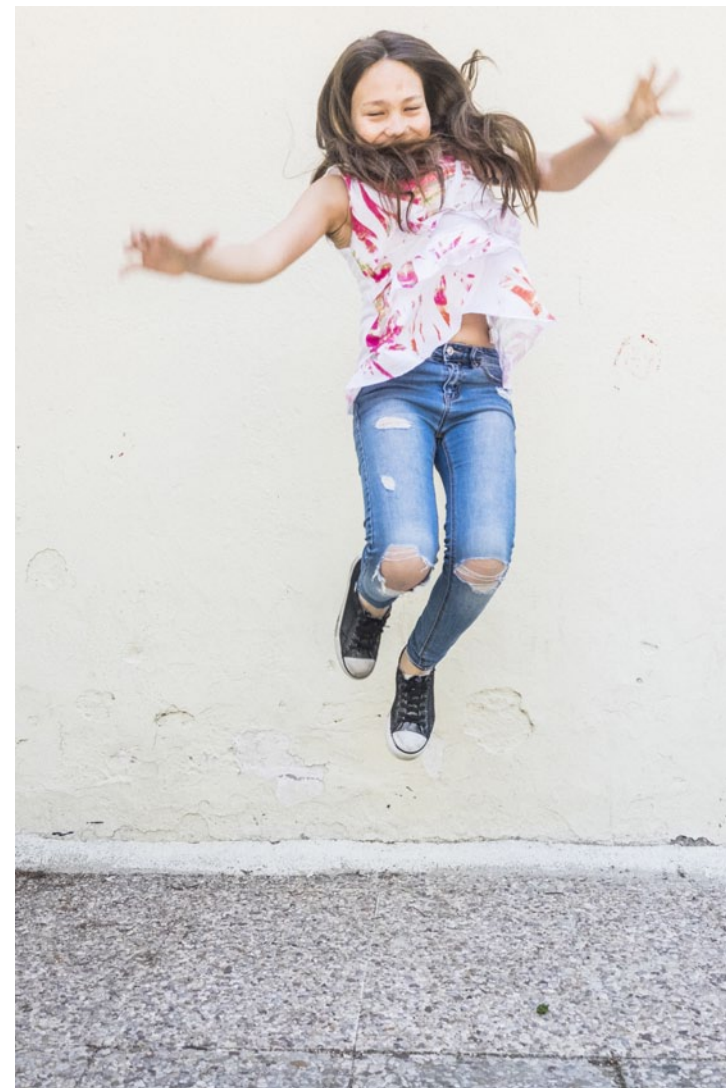
taba para saber si yo era una persona o era un problema y cuando me di cuenta de eso, me empezó a doler cortarme, pero no por el dolor de notar como mi piel hacía eso, sino por saber que, si no estaba seguro de ser yo una persona”.

Finalment, les biografies analitzades fan que ens preguntem si és possible existir més enllà de la intel·ligibilitat de la família. La família fa de suport per una vida tolerable, però el marc d'una vida “vivable” no sempre és el de la família. A partir de la noció de “fer llar” veiem com la funció del parentesc de cura de la dependència es pot articular des de la comunitat que actua com a espai de reconeixement alternatiu a la família. En aquestes biografies s'evidencia com els suports que anomeno afectius permeten a les persones adolescents ampliar les possibilitats de la seva existència, desplaçar les normes de gènere i d'edat i actuar, en el que he anomenat “transició lateral”. Aquests espais han estat fonamentals perquè, per exemple, Kurt pogués existir. En aquest sentit, aquests suports que permeten ser tingut en el món i en els quals descansa la vulnerabilitat sense que es precaritzi la

vida són fonamentals quan les persones adolescents trans desbaraten les normes d'intel·ligibilitat de gènere i família.

Conclusions i apertures

Aquest treball és per a mi una porta oberta a nous interrogants que ens permetin seguir aprofundint en la comprensió de l'adolescència trans en l'època actual. Per això, considero que entre les seves aportacions es troben algunes eines per pensar sobre l'experiència com un fenomen social, en què la intersecció de les nocions de gènere i edat ens ofereixen algunes claus que complexifiquen el seu abordatge, tot i que no l'esgoten. D'altra banda, em sembla fonamental posar en evidència l'agència dels subjectes en la seva experiència de gènere i edat. Per a aquesta tasca, el mètode BNIM ha estat una eina bàsica. La pregunta amb la qual concloc la meua investigació és com fer “vivibles” les vides de les persones adolescents trans. Aquesta pregunta ha mobilitzat el present treball, ancorant-lo a la intervenció social i al compromís amb els efectes del treball d'investigació, una pregunta oberta amb la qual segueixo treballant en l'actualitat.

SOBRE L'AUTORA DEL TEXT

Noemi Parra

Va néixer a Las Palmas de Gran Canaria, el 1981. És llicenciada en Antropologia (UGR), diplomada en Treball Social (ULPGC), màster en Sexologia (UCJC) i doctora en Estudis de Gènere: Cultures, Societats i Polítiques en el Programa Interuniversitari (UVIC-UCC, UAB, UB, UdG i URV). Des de l'any 2013 exerceix com a professora de Treball Social a la Universidad de Las Palmas de Gran Canaria i en el Màster de Sexologia de la UCJC, i és investigadora al Centro de Estudios y Difusión del Atlántico (CEDA), on actualment desenvolupa el projecte de difusió i transferència del coneixement en la investigació de l'adolescència trans a Gran Canaria "Comprender lo trans", subvencionat per la Consejería de Igualdad, Diversidad y Transparencia del Cabildo de Gran Canaria. El 2012 va fundar el projecte Malegría Sexología, que en l'actualitat es l'Institut de Sexología Crítica de Canarias, del qual n'és la presidenta. Porta gairebé dues dècades dedicada a la intervenció social en el terreny del gènere i la sexualitat, especialment amb persones joves. Recentment ha publicat el llibre *Historias de afectos. Acompañar la adolescencia trans** (Bellaterra, 2021). És l'autora de les *Guías de Derechos Sexuales y Reproductivos de las Mujeres Jóvenes* (Instituto Canario de Igualdad, 2017, 2018) i ha participat en obres col·lectives com *Buenos Tratos: prevención de la violencia sexista* (Talasa, 2010) i *Alianzas Rebeldes: un feminismo más allá de la identidad* (Bellaterra, 2021). És activista feminista a Draga-Espacio Feminista LGTBIQ* i a la Fundación Canaria La Colectiva. Podeu seguir el seu treball [al següent enllaç](#).

SOBRE L'AUTORA DE LES IMATGES

Sheila R. Melhem

Va néixer el 1981 a Las Palmas de Gran Canaria. És fotògrafa i editora. Va estudiar Literatura, Periodisme i Fotografia. El 2011 va posar en marxa l'editorial de llibre il·lustrat Modernito Books. Com a fotògrafa li interessa especialment la fotografia documental, el retrat i la ficció. Fins ara ha treballat sempre temes relacionats amb la identitat, la autorepresentació i el gènere. Aquestes fotografies pertanyen al projecte "[Solo un nombre](#)", realitzat juntament amb l'antropòloga i sexòloga feminista Noemi Parra Abaúnza, autora del text de la present edició, pel qual van obtenir el Premio Extraordinario de la Comunidad de Madrid (2018), una menció en categoria documental en el 12th Pollux Award (2018) i un premi Laus de plata de Disseny Gràfic i Comunicació Visual (2019), i que es va exposar al Museo Nacional de Antropología a Madrid el 2019. El seu treball més recent és "Yo aquí" (2019), que va realitzar juntament amb la sociòloga Guacimara Gil. Aquest projecte parla sobre la importància del reconeixement i pretén oferir un nou relat sobre persones i territoris de l'illa de Gran Canaria.

PER LLEGIR

Parra, N. (2021)
Historias de afectos: Acompañar la adolescencia trans*
 Barcelona: Bellaterra Edicions

Missé, M. (2018)
A la conquista del cuerpo equivocado
 Barcelona: Egales Editorial

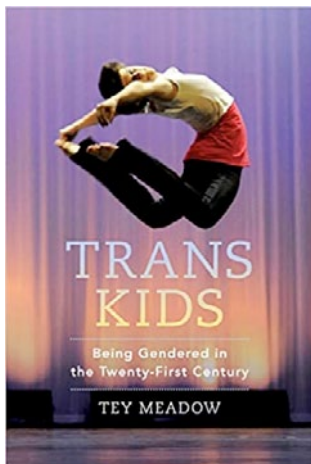

Platero, L. (2014)
Trans*exualidades
 Barcelona: Bellaterra Edicions

“Por favor, cuéntame tu historia” és la invitació que fa l'autora a les persones adolescents trans que participen en aquest llibre. Amb això, s'obre un espai a la narrativa espontània a partir de la qual les persones donen forma a la seva història, una història contextualitzada en els canvis meteòrics que s'han anat donant els últims anys relacionats amb l'emergència de la infància i l'adolescència trans*. A partir d'aquestes històries, l'autora ens proposa una cartografia dels plànols de l'acompanyament. Per això, convoca un grup d'adolescents trans a qui pregunta: Quines són les accions que s'haurien de dur a terme per millorar les seves vides? L'obra ofereix una conjugació del verb “acompanyar”, proposant-nos un “acompanyament afectat” que, juntament amb les persones adolescents, afronta des de perspectives crítiques els desafiaments d'allò trans* en el món actual.

Existeix un relat popular sobre la transsexualitat que planteja que el nostre malestar resideix al nostre cos i la solució és transformar-lo. Tanmateix, altres veus han volgut impugnar aquest relat amb noves preguntes: I si l'origen del nostre malestar no estigués en el nostre cos?, ¿seguiria estant al cos el remei? Trobar una resposta a aquestes qüestions és un exercici col·lectiu que porta unes dècades forjant-se. Aquest llibre forma part d'aquest exercici, de la batalla per guanyar el relat sobre l'origen del malestar de les persones trans i desplaçar així el discurs del cos “equivocat” per col·locar-hi una altra proposta. O, dit d'una altra manera: aquests cossos nostres, que ens van dir que estaven equivocats, els volem reconquistar.

Què és la transsexualitat?, és una malaltia?, els menors que no conformen les normes de gènere, seran adults transsexuals?, totes les persones trans tenen una trajectòria vital similar?, com es pot combatre la transfòbia? Aquest llibre es proposa com un instrument pel canvi social i utilitza el terme trans* -amb asterisc- per subratllar la diversitat de les vivències de les persones que excedeixen les normes sobre el que es prescriu com a propi de dones i homes, evidenciant la rigidesa del sistema binari en el qual vivim. Es proposen estratègies concretes, com una sèrie de factors de salut que incideixen en la qualitat de vida, així com la prevenció i intervenció comunitària sobre la transfòbia, i una investigació qualitativa que mostra els testimonis de persones trans* de totes edats, incloent-hi els menors, les seves famílies i els professionals que els acompanyen.

Meadow, T. (2018)
Trans Kids: Being Gendered in the Twenty-First Century
 Oakland: University of California Press

Un incisiu estudi etnogràfic, basat en entrevistes de la primera generació de famílies que afirmen i faciliten la no conformitat de gènere dels infants. Molts pares i mares accepten dir als seus fills pels nous noms, els hi permeten usar la roba que triïn i s'adrecen a l'estat per modificar la designació de gènere als seus passaports i certificats de naixement. En aquesta obra, a partir dels estudis de sociologia, filosofia, psicologia i sexualitat, l'autor descriu els intricats processos socials que donen forma a l'adquisició del gènere. On abans l'expressió de gènere atípica es considerava un fracàs del gènere, ara és una forma de gènere. El llibre, rigorosament argumentat, subratlla la centralitat de configuracions de gènere cada vegada més particulars a la nostra vida física i psicològica, i la creixent integració de les identitats personals a les institucions socials.

PER VEURE

Marano, F. P. (Directora) (2009)
Test de vida real [Documental]
 Espanya, 51 min

La Teoria Queer dinamita els fonaments del dualisme predominant a la societat: home/dona, homo/hetero, normal/rar... Hi ha tants matisos entre home i dona com entre negre i blanc. Com a evidència de la diversitat de gènere, la pel·lícula mostra el dia a dia de cinc personatges; un dia a dia en què es conviu amb la normalitat d'unes persones que, encara avui, són considerades, en molts casos en aquesta societat, com a no "normals".

Montero, M. (Director) (2019)
Vidas en trans
 Crónicas RTVE, 4 abril 2019

Aquest vídeo posa imatge i veu a diferents històries de diverses persones, menors, joves i no tan joves. Persones que van decidir afrontar la seva vida afirmant la seva identitat trans. En l'actualitat, malgrat els canvis que s'han anat fent, les persones trans encara han de lluitar per assolir la igualtat de drets. La llei de 2007, que regula el canvi de sexe registral a Espanya, estableix com a requisit presentar un informe psicològic de disfòria de gènere, la qual cosa suposa una patologització de les persones transsexuals, acreditar dos anys de tractament hormonal i ser major d'edat.

Melhem, S. (2018)
Solo un nombre (Debajo estoy yo) (Documental)

Un curt documental que compta amb els testimonis de tres protagonistes i les seves mares. Es va realitzar com a part d'un projecte, que incloïa una exposició fotogràfica. Un muntatge expositiu itinerant, que visibilitza referents de gènere i d'expressió de gènere des de la diversitat, presentat a Las Palmas de Gran Canaria (2018) i Madrid (2019). L'autora apel·la a la identitat com a procés, al gènere com a experiència i al nom com un lloc de reconeixement.

NOTÍCIES AFIN

Primer Congrés del Projecte REPROMOB, un èxit de participació i generació d'aliances

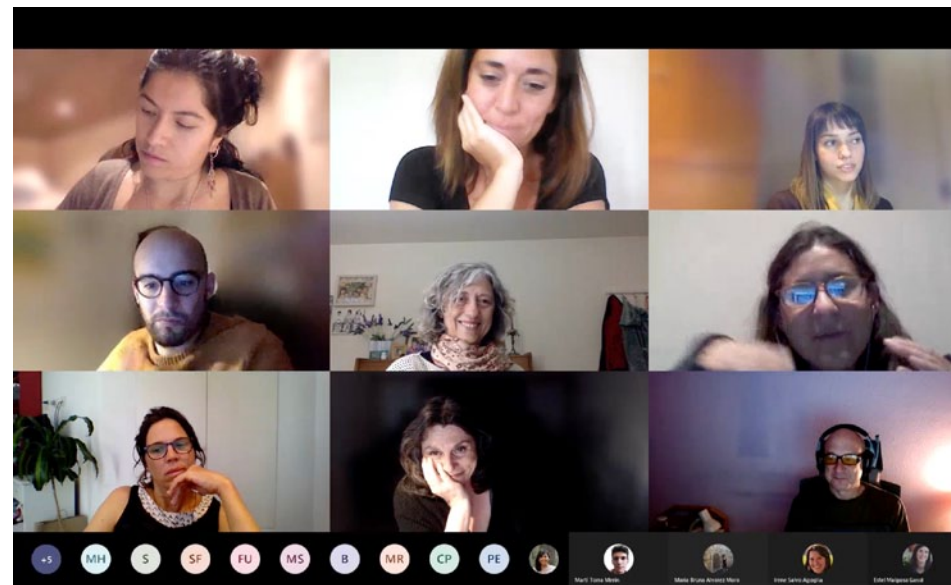
Els dies 17 i 18 de febrer de 2022, el Grup d'Investigació AFIN va celebrar el Primer Congrés REPROMOB en el qual es van exposar els avenços en el pla teòric, metodològic i ètico-polític del projecte "Gobernanza y movilidades reproductivas en Europa, Norte de África y América Latina: cuestionando la justicia y los derechos reproductivos en un contexto de "austeridad" y declinación de la fertilidad", integrat pels subprojectes "Reproflujos en Europa, África del Norte y América Latina: la movilidad de personas y gametos en el contexto fragmentado de la regulación transnacional en adopción y reproducción asistida" (PID2020-112692RB-C21/7197112692-112692-4-20) amb seu a la UAB i "Viajar para abortar de forma segura: viajes y redes de apoyo a personas embarazadas en busca de un aborto seguro en Europa, África del Norte y América Latina" (PID2020-112692RB-C22/5919118693-118693-4-20) amb seu a la UB. La trobada va permetre que coincidissin els investigadors i investigadores d'ambdós subprojectes i el coneixement del treball mutu entorn del qual teixir xarxes de col·laboració.

Pel que fa a l'àmbit teòric, la trobada va posar de manifest que un dels temes transversals al projecte és l'estudi dels sistemes de relacions de poder que faciliten i/o constrenyen la presa de decisions sobre les anomenades (im)mobilitats reproductives. En aquest concepte es podrien incloure les (im)mobilitats geogràfiques (dins d'una mateixa regió o entre regions) de biomaterials (per exemple, gàmetes o medecines) i persones (per exemple, els qui busquen interrompre el seu embaràs o iniciar un tractament de reproducció assistida), així com les (im)mobilitats simbòliques (per exemple, de les persones que poden o no accedir a la posició social de pares/mares).

Quant a la metodologia, el Congrés ha mostrat que, si bé és majoritari l'enfocament qualitatiu, el projecte uneix una gran diversitat de mètodes per assolir els seus objectius, com les entrevistes en profunditat, els grups focals, els relats a partir de dibuixos o els estudis de cas.

Respecte a l'àmbit ètico-polític, la trobada va revelar que l'estudi de les (im)mobilitats reproductives en si mateix pot tenir efectes potencialment beneficiosos o perjudicials sobre aquestes (im)mobilitats. En particular, destacava la preocupació pels efectes de revelar informació concernent a les persones que, al practicar les esmentades mobilitats reproductives, es troben en una situació vulnerable socialment o legalment. També es va fer palesa una voluntat transversal de contribuir a transformar les relacions de poder que (im)mobilitzen determinats sectors en el seu accés als drets reproductius.

Atenent a l'èxit d'aquest primer congrés en termes de participació i generació de xarxes, està previst que se'n celebri una altra edició a finals d'aquest any on seguir compartint els avenços del projecte.

Noves incorporacions al Grup AFIN

AFIN té l'enorme alegria de comunicar la incorporació de cinc investigadors/res posdoctorals. Irene Salvo Agoglia, doctora en Psicologia, professora associada de la Universidad Alberto Hurtado (Xile), investigadora, psicoterapeuta sistèmica i consultora especialitzada en infància i adopcions, i Santiago Joaquín Insausti, doctor en Sociologia, professor de la Universidad de Buenos Aires i investigador especialitzat en la història de la sexualitat a Llatinoamèrica, s'hi incorporaran al llarg de 2022 i per un període de dos anys a partir de dues candidatures exitoses presentades a la convocatòria d'*Ayudas para la Recualificación del sistema universitario (María Zambrano), dedicadas a personal docente e investigador postdoctoral*. A més, Anna Molas, Chandra Clemente i Virginie Wolff, doctores en Antropologia Social per la Melbourne University, la Universitat Autònoma de Barcelona i la Université de Strasbourg, respectivament, s'incorporen a partir de 2022 a projectes d'investigació i intervenció en propers cursos que s'iniciaran a AFIN.

Xarxa RICORS de salut maternal i perinatal

El Ministerio de Ciencia e Innovación ha concedit 2.781.900 € de finançament per al període 01/2022-12/2024 a la xarxa RICORS: *Primary care interventions to prevent maternal and child chronic diseases of perinatal and developmental origin* (RD21/0012/0000), coordinada per la doctora Elisa Llurba, cap del Servei de Ginecologia, Obstetrícia i Reproducció Assistida de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, i integrada per 20 grups mèdico-sanitaris d'investigació i 27 grups mèdico-clínic de l'Estat espanyol entorn de 12 línies d'investigació. L'única línia desenvolupada des de la perspectiva de l'antropologia de la salut, la 12, *Promoting a personalised and family-centred maternal and infant primary health care: improving shared decision making, gender-sensitive approaches and digital tools* (RD21/0012/0018), finançada amb 124.080 €, està coordinada per la professora Diana Marre, directora d'AFIN, i integrada per diversos membres del Grup.

Learning Activity del projecte Brighter Future al maig

En el marc del Projecte E+ Brighter Future, la Universitat de Groningen en col·laboració amb l'ONG Pharos organitzen una activitat d'aprenentatge col·laboratiu que tindrà lloc entre el 9 i el 12 de maig. Els seus objectius seran: 1)

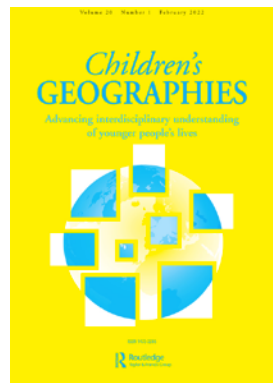

el coneixement i anàlisi del model holandès de polítiques públiques en relació amb la infància separada de les seves famílies, amb especial atenció als qui migren sense acompanyament parental; 2) l'anàlisi comparativa dels principals reptes per a la seva inclusió a l'escola i en la societat, a partir de les experiències de diferents països; 3) l'anàlisi dels exemples identificats com a bones pràctiques en aquest àmbit. Aquesta activitat, a més d'una oportunitat d'intercanvi i generació conjunta de coneixements entre les entitats que participen en el projecte, servirà per a alimentar els continguts del seu tercer producte, un mòdul formatiu destinat a millorar la preparació de professionals de l'educació en l'atenció a les persones que van ser adoptades o que viuen sota la tutela de l'Estat en alguna altra mesura del sistema de protecció.

La Universitat Autònoma de Barcelona cobrirà les despeses de tres participants vinculades a aquesta universitat (treballadores o estudiants de postgrau). Els qui estiguin interessades a assistir, poden consultar tota la informació sobre l'activitat i el procés de selecció en la [secció de notícies](#) de la web del projecte [Brighter Future](#). La data límit per a la presentació de candidatures és el 20 de març.

Article de Nadja Monnet sobre l'entrevista mòbil

Nadja Monnet, integrant d'AFIN, ha publicat a *Children's Geographies*, juntament amb Sara Camponovo, Zoe Moody i Frédéric Darbellay, l'article "Research with children from a transdisciplinary perspective: coproduction of knowledge by walking". Partint d'una perspectiva transdisciplinària, l'article detalla les qüestions metodològiques que es presenten en utilitzar el caminar com a eina de coproducció de coneixements en una investigació amb joves. Un projecte a Suïza i un altre a Espanya mostren les aportacions d'aquest tipus d'enfocament per estudiar el moviment dels nens, nenes i adolescents en el seu entorn quotidià. Ambdós projectes utilitzen un dispositiu metodològic participatiu que combina l'entrevista i el caminar (denominat entrevista mòbil o itineraris acompanyats), un mètode d'anàlisi i comprensió de les experiències de joves actors socials que permet prioritzar els seus punts de vista. Una coproducció de dades que possibilita que els participants habitin la investigació a través de la seva presència i les seves paraules. Podeu trobar l'article en [aquest enllaç](#).

Número especial i nou projecte sobre adopcions irregulars

Aranzazu Gallego i Chandra Kala Clemente, integrants d'AFIN, han coordinat el número especial de *Childhood: A Journal of Global Child Research*, titulat "Irregularities in Transnational Adoptions and Child Appropriations: Challenges for Reparation Practices". A més de l'article del mateix títol de les coordinadores, que introdueix els textos que componen el número especial, aquest inclou els següents articles d'integrants d'AFIN: "I prefer not to know': Spain's management of transnational adoption demand and signs of corruption" de Beatriz San Román; "Irregular adoptions and infrastructures of memory in Spain: remnant practices from the Franco Regime" de Diana Marre i Hugo Gaggiotti, i "Child Appropriations and Irregular Adoptions: Activism for the 'Right to Identity', Justice, and Reparation in Argentina and Chile" de Soledad Gesteira, Irene Salvo Agoglia, Carla Villalta i Karen Alfaro.

Per altra banda, el projecte "'Desplazamientos' y 'emplazamientos' de niños, niñas y bebés en España (1934-1996) a través de adopciones irregulares" presentat pel Grup AFIN Barcelona, coordinat conjuntament per Diana Marre i Chandra Kala Clemente Martínez, ha estat escollit per a un finançament per part de la Direcció General de Memòria Democràtica. El projecte té com a objectiu contribuir al (re)coneixement social de les víctimes de desplaçaments forçats de nens, nenes i bebès, a través de la recollida d'un corpus d'índexs i evidències destinat a conèixer les vivències de les qui han experimentat en si mateixes o en el seu àmbit familiar desplaçaments forçats a través d'adopcions irregulars a Espanya, amb el propòsit de gestar pràctiques reparadores i de restauració de la memòria.

Workshop de SexAFIN-Ciudad Juárez

L'Equip SexAFIN-Ciudad Juárez del Grup d'Investigació AFIN va organitzar un workshop al *1er Laboratorio Internacional de Innovación Social*, realitzat entre el 10 i el 21 de gener de 2022, organitzat en el marc del projecte "Reducing organizational vulnerability of women: applying organizational research in Mexican-US borderlands" (British Council, Newton Fund, Conacyt i Fordecyt-Pronaces) per al qual Bruna Alvarez i Estel Malgosa van elaborar un vídeo sobre com parlar de sexualitat amb nens i nenes. En aquest vídeo es mostra una part dels resultats d'investigació obtinguts en el projecte "SexAFIN, educació afectivosexual i reproductiva a les escoles de primària" que es porta a terme a Barcelona des de 2017 i a Ciudad Juárez des de 2019. Podeu accedir al vídeo en [aquest enllaç](#).

L'art de cuidar-se

"L'art de cuidar-se" és el títol de la 1a Jornada organitzada per la Vocalia de Salut Mental del Col·legi Oficial d'Infermeres i Infermers de Barcelona (COIB). La presidenta Paola Galbany i la vicepresidenta Maria Romeu del COIB i investigadores del Grup AFIN van inaugurar un cicle de sessions formatives per aquest curs 2021-22. Els temes previstos tenen per objectiu explorar i discutir sobre les cures infermeres entorn de la salut mental. En aquesta primera jornada es va convidar l'antropòloga i investigadora del Grup AFIN Bruna Álvarez que va fer una ponència sobre el concepte de la cura des de la perspectiva antropològica. Bruna Álvarez va explicar la implicació de les cures a nivell individual i a nivell social, vinculant les cures professionals amb les cures quotidianes. També es va comptar amb la ponència del ballarí i coreògraf Cesc Gelabert que va parlar de la implicació de la dansa i la cura del cos en la salut física i emocional de les persones.

Doctorat Cum Laude d'Álvaro Ramírez

El passat 26 de febrer, Álvaro Ramírez va defensar la seva tesi doctoral en el Programa de Doctorat en Persona i Societat en el Món Contemporani de la Universitat

Autònoma de Barcelona (UAB). El treball, titulat "Moviments solidaris enfront de la crisi dels refugiats: entre l'humanitarisme i les noves infraestructures per a la llibertat de moviment", analitza críticament els moviments de solidaritat amb l'anomenada "crisi de refugiats" i reflexiona sobre les fronteres i l'autonomia de les persones migrants.

El tribunal, format per Carmen Romero (Universitat Complutense de Madrid), Silvia Posocco (Birkbeck College) i Joel Feliu (UAB), va destacar la solidesa del treball, tant a nivell metodològic com teòric, i li va atorgar la qualificació d'Excel·lent Cum laude.

Es pot accedir al text íntegre de la tesi a través del [dipòsit de documents digitals de la UAB](#).

Capítol sobre educació sexual

Compartim la notícia de la publicació d'un capítol titulat "Ethnography on sensitive topics: children's sexuality education in Spain" escrit per Bruna Alvarez, Estel Malgosa i Diana Marre al llibre titulat *Organizational Ethnography: An Experiential and Practical Guide*, editat per Jenna Pandeli, Neil Sutherland i Hugo Gaggiotti, i publicat per l'editorial Routledge. En aquest capítol analitzem la metodologia emprada pel projecte "SexAFIN, educació afectivosexual i reproductiva a les escoles de primària", per treballar temes sensibles amb els infants en l'àmbit educatiu. Aquest projecte es realitza des de l'any 2017 a diferents escoles de Catalunya. Podeu trobar més informació sobre el llibre publicat [en aquest enllaç](#), i sobre SexAFIN [a la página web](#) del projecte.

Silvina Monteros obté una plaça a la Universidad de Granada

Silvina Monteros Obelar, investigadora del Grup AFIN, psicòloga i doctora en Antropologia Social, ha obtingut una plaça d'Ajudant Doctora al Departamento de Trabajo Social y Servicios Sociales de la Facultad de Trabajo Social de la Universidad de Granada, on imparteix assignatures sobre infància en risc, drogodependències o intervenció individual, familiar i social. Una posició molt merescuda, però no per això menys treballada i difícil d'obtenir. Felicitats Silvina!

Properes activitats

Els dies 5, 6 i 7 de maig tindrà lloc a Barcelona el XXVIII Congreso Nacional AEN: "Transiciones. Salud mental, comunidad y cambio social", organitzat per l'Associació Catalana de Professionals de Salut Mental (ACPSM), integrada a l'Asociación Española de Neuropsiquiatria (AEN), destinat a analitzar com el treball en equip i amb la comunitat es converteixen en el motor d'engegada per a què les persones, els seus entorns i els vincles en salut mental promoguin el canvi social. Maria Romeu, investigadora d'AFIN i vicepresidenta del Col·legi d'Infermeres i Infermers de Barcelona, és membre també del Comitè Científic del congrés. Trobareu més informació consultant [aquest enllaç](#).

D'altra banda, Maria Romeu Labayen participarà al VII CORE Seminar "Recerca en Salut Mental: Repensant les prioritats?", el proper 1 d'abril d'enguany. El seminari tindrà lloc de 9 a 13 h a l'Aula Magna de la Casa de la Convalescència, C/ Sant Antoni Maria Claret, 171 de Barcelona. És una jornada que té l'objectiu de pensar conjuntament com hauria de ser la investigació en salut mental els propers anys. Programa i inscripcions en [aquest enllaç](#).

SEMINARIOS AFIN 2022

FEBRERO - JUNIO

AFIN, Departament d'Antropologia Social i Cultural

UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA

PROGRAMA

10 FEBRERO

DRA. ANNA MOLAS

Investigadora Postdoctoral, AFIN-UAB

La producción de la bioeconomía de la donación de óvulos en España

24 FEBRERO

DRA. JULIETA OLASO

Profesora Asociada, UAB

Las luchas por la memoria y la justicia en Argentina y España

10 MARZO

DRA. ISIS ARLÈNE DÍAZ-CARRIÓN

Profesora Titular, Universidad Autónoma de Baja California

Vulnerabilidad de las mujeres en el turismo

DR. HUGO GAGGIOTTI

Professor, University of West England

Vulnerabilidad de las mujeres en organizaciones de la frontera México-Estados Unidos

21 MARZO

DR. JOSEP PERELLÓ

Adjunto en Ginecología y Obstetricia, Hospital de la Santa Creu i Sant Pau

Abordaje médico integral de la endometriosis

VANESSA MANTILLA

Investigadora predoctoral y Becaria FPU AFIN-UAB

Los itinerarios terapéuticos de las mujeres con endometriosis

4 ABRIL

DR. SANTIAGO INSAUSTI

Investigador María Zambrano, AFIN-UAB

Historia de las masculinidades gays en Latinoamérica

PROGRAMA

21 ABRIL

DR. BURCU MUTLU

Lecturer, Özyeğin University (Turkey)

Medical anthropology and fieldwork on reproductive mobilities from Turkey

12 MAYO

DRA. PAOLA GALBANY

Profesora Titular, Universitat de Vic / Presidenta del Col·legi Oficial d'Infermeres i Infermers de Barcelona (COIB)

Hacia la visibilidad de la enfermería

26 MAYO

DRA. MARÍA ROMEU

Profesora Asociada, UB / Vicepresidenta del Col·legi Oficial d'Infermeres i Infermers de Barcelona (COIB)

La invisibilización de las enfermedades mentales

9 JUNIO

DRA. ANINDITA MAJUMDAR

Assistant Professor, Indian Institute of Technology Hyderabad, India

On Infertility in India

23 JUNIO

ALEXANDRA DESY

Investigadora predoctoral AFIN-UAB

Discriminación de las mujeres mayores en razón de la infertilidad.

Las sesiones se realizarán en línea a través de ZOOM. Para recibir el enlace enviar un e-mail a: c.abin@uab.cat

Todas las sesiones se realizarán entre las 16:00 y las 18:00h (Europa Central)

Esta actividad ha sido realizada con la colaboración de:
Ministerio de Ciencia e Innovación a través de:
• I+D ReproMob 2021-2025 (PID2020-112692RB-C21 / AEI / 10.13039/501100011033)
• Red RICORS 2022-2024 (RD21/0012/0018)

ICREA Academia Diana Marre (2020-2024)